

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת משפטים

אור

השיפוט העצמי והצבורי:

שמות פרשת משפטים פרק כג (ח) וְשֹׁחַד לֹא תִקַּח כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲוֹר פְּקָחִים וַיְסַלֵּף דְּבָרֵי צְדִיקִים: וְכֵן דְּבָרִים פְּרַשְׁתִּים שׁוֹפְטִים פְּרַק טז (יט) לֹא־תִטֶּה מִשְׁפָּט לֹא תִפְיֹר פְּנִים וְלֹא־תִקַּח שֹׁחַד כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲוֹר עֵינֵי חֲכָמִים וַיְסַלֵּף דְּבָרֵי צְדִיקִים: שאלות:

א} יש לשאול שהתורה מזהירה מלקיחת שוחד גם צדיק שהתורה נותנת לו תואר צדיק, ואיך יתכן הרי אם לוקח שוחד כבר אינו צדיק? ובאמת תירצו בתוספות שבשוחד הראשון עדיין צדיק ורק בשוחד השני נעשה רשע. אולם נראה ליישב עוד כדלקמן. ב} עוד יש להבין כיצד התורה כותבת השוחד יעור וכי נעשה עיור המציאות לוקחים שוחד ואינם מתעוורים? ג} ועוד יותר לכאורה הרי אין הקב"ה מעניש בעוה"ז על העובר על התורה ומדוע בלקיחת שוחד נאמר שהלוקח יתעוור?

יסוד קיום חברה תקינה בפרט ובכלל תלוי במערכת המשפט:

אחד הנושאים המרכזיים בחיי הפרט והכלל זו מערכת משפט ושיפוט אמיתי צודק והוגן שבלעדיו אין קיום לחברה תקינה ולהנהגה נכונה כי איש את רעהו חיים בלעו, מאחר וטיבעו של האדם נולד אנכי ואוהב את עצמו כאשר תכונה זו מאפיינת כל תינוק שחושב שהכל שלו, עד שאומרים הדרשנים האדם נולד כשידו קמוצה וכשנפטר ידו פתוחה ללמדנו שכאשר נולד רוצה לכבוש את הכל תחת ידו אך המציאות שלבסוף פותח ידיו שלא הצליח, וכתוצאה מתכונה זו של רכושנות האדם נגרר לפעולות ומעשים בחייו הפרטיים והציבוריים שאינם ישרים, ובלעדי מערכת משפט החברה תקרוס ויהפך למצב בלתי נסבל ולשנאה ומחלוקת, וכמ"ש **התנא במסכת אבות פרק א משנה יח** רבן שמעון בן גמליאל אומר על שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום שנאמר (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם: ואמרו על כך חז"ל **במסכת דרך ארץ פרק שלום הלכה ב:** אמר ר' מונא ושלשתן דבר אחד הם נעשה הדין נעשה אמת נעשה שלום, ושלשתן בפסוק אחד נאמרו, שנאמר אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם, כל מקום שיש משפט יש שלום, וכל מקום שיש שלום יש משפט. **ללמדנו** שהמשפט הוא יסוד קיום העולם, ולזאת התורה מצוה אותנו את משפטי התורה ולהעמיד בתי דין עם דיינים הראויים לכך, ואף גם זאת הדבר נוגע לחייו הפרטיים של כל אדם לשפוט בצדק את מעשיו ולבחון כל פעולה שעושה אם נכונה או לא כאשר נבאר.

ראשית החלק הציבורי הקרטריוניים לשופטים ודיינים:

והנה בראש ובראשונה עלינו לדעת את הקרטריוניים שהתורה דורשת מכל שופט ודיין בכדי להיותו ראוי לתפקיד כזה, ועל כך כותבת לנו התורה **בפרשת יתרו שמות פרק יח (כא) וְאִתָּה תִּהְיֶה מִכְּלֵהֶעַם אֲנָשֵׁי־חַיִל, יִרְאֵי אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֱמֶת, שְׂנֵאֵי בָצַע, וְשֹׁפְטֵי אֱתֵהָעָם בְּכֻלֵּיתָ. ופירושו חז"ל שצריך ארבעה דברים להיות ראוי להיות דין כמ"ש **בפסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרשת יתרו פרק יח סימן כא** ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל. תחזה להם בנבואה: **אנשי חיל.** אלו עשירים ובעלי ממון: **יראי אלהים.** אלו שהן יראין מן הקדוש ברוך הוא בדין: **אנשי אמת.** אלו בעלי הבטחה: **שונאי בצע.** אלו ששונאין ממון בדין דברי ר' יהושע: **וכן בפרש"י** שמות פרשת יתרו פרק יח פסוק כא **אנשי חיל.** עשירים, שאין צריכין להחניף ולהכיר פנים: **אנשי אמת.** אלו בעלי הבטחה, שהם כדאי לסמוך על דבריהם, שעל ידי כן יהיו דבריהם נשמעין: **שונאי בצע.** ששונאין את ממונם בדין כההיא דאמרין כל דיינא דמפקין ממונא מיניה דינא לאו דינא הוא: **מבואר בתורה** ובחז"ל כי על השופט והדיין להיות בעל ארבעת מעלות הנ"ל, א: **להיות איש חיל,** שפירושו עשיר מצבו הכלכלי טוב, אחרת מאחר והוא רעב לחם עיניו תמיד יהיו בחשיבה כיצד אפשר להשיג את פרנסתו וממילא יגרר לקבלת שוחד. ב: **ירא אלוקים,** שביאורו מאמין ובוטח שאין עוד מלבדו והכל תלוי בקב"ה כך שאין לו לחשוש או לפחד מאף אדם מלבד מהשם יתברך, אחרת שוב הדבר יגרום לעוות את הדין לפי סוגי הבני אדם מתוך חששות שונות וטובות הנאה. ג: **אנשי אמת,** ביאורו אדם שדובר תמיד אמת בכל מחיר גם בעד שיגרם לו הפסד ולכן אינו עושה חשבון לשנות את דיבורו לפי האינטרס שלו. ד: **שונאי בצע,** ביאורו שונא ממון אין הכוונה שאדם מואס בממון וחי בעוניי שזה סותר לנאמר קודם, אלא המכוון בזה אדם שעושה את תפקידו מתוך אידאל ואתגר להביא צדק לעולם וזה עולה אצלו בעדיפות מרכוש וממון מאחר והוא רואה בזה יעד ותכלית ומטרה בחיים, כך שהכסף אינו מהווה אצלו חשבון בתפקיד. ואלה הן הקרטריוניים לפי השקפת התורה הקדושה בכדי שיוכל האדם לשפוט ולדון בצדק ויושר מבלי שגורמים חיצוניים ישפיעו על שיקול דעתו, והדבר ברור מאחר וכל ארבעת הדברים הן אבן יסוד להיות נטול נגיעות כך הדבר אמור להיות בכל ערכה משפטית שהיא בכדי שתהיה תקינה וישרה מחויב המציאות לארבעת הדברים, ובלעדי זה אין ספק שהשפיטה תהיה פסולה מפני שהיא מושפעת מאינטרס של השופט מאחר ויש לו חשבונות רבים לחשוב על פרנסתו ויראתו מבעלי תפקידים בעלי השפעה אשר יכול לגרום לו להפסד או לחוסר התקדמות וק"ו לקיחת שוחד כאשר נבאר בהרחבה ברור שאדם כזה הורס את החברה וממיט אסון על העולם ומרבה בשנאה ומחלוקת.**

הגדר והמושג שוחד לפי תורתנו ומאמרי חז"ל:

אחר הדברים האלה הראת לדעת כי ארבעת המעלות שנצרך לשופט ודיין יש להם מחנה משותף והוא למנוע את האינטרס שישנה וישפיע על שיקול דעת השופט והדיין בפסיקתו, מאחר והכל בעצם מפני שיש לו חשבון של טובת הנאה בדבר, ולזאת בפרשתנו התורה כוללת הכל במשפט אחד השוחד יעוור עיני פקחים וחכמים וצדיקים, אלא שעניין השוחד לפי תורתנו הקדושה ומאמרי חז"ל אין מדובר במושגי בני אדם שחושבים רק כאשר לוקח סכום גדול של טובת הנאה ומשתלם לו זה שוחד, ולכן צריך להיות בעל משמעות ומרצונו ורק אז נחשב לשוחד, אולם תורתנו מלמדת אותנו עד כמה צריך היושב לשפוט ולדון את העם להיות זהיר ונזהר מכל רבב מאחר ואין הדבר בשליטתו אלא הן בעלי השפעה על כוחות הנפש של האדם עד שאמרו חז"ל **במסכת כתובות דף ק"ה** מאי טעמא דשוחדא, כיון דקביל ליה שוחדא מיניה איקרבא ליה דעתיה

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א

נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד

רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,

ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד

Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

לגביה והוי כגופיה, ואין אדם רואה חובה לעצמו וכו'. ופרש"י שהוא חד. הנותן והמקבל נעשים לב אחד. ביאור הדבר שעיי השחד המקבלו נהפך לבעל דבר וכאילו דן את עצמו דהוי ליה כגופיה וממילא אין אדם רואה חובה לעצמו. ולזאת חז"ל מביאים לנו מעשיות ודוגמאות בכדי להמחיש את גדרן של דברים מהו שוחד, ומבואר במסכת כתובות דף קה ע"ב מהו שוחד. א. שוחד של דיבור: ת"ר [שמות כ"ג] ושוחד לא תקח אינו צריך לומר שוחד ממון, אלא אפילו שוחד דברים נמי אסור, מדלא כתיב בצע לא תקח. ב. שוחד של הושטת יד: מספרת הגמרא על שמואל שהיה נצרך לעבור גשר ובא אדם והושיט לו ידו לתמוך בו, שאל אותו שמואל מה הוא עושה כאן, השיב שיש לו דין תורה ורוצה להתדיין אצלו, אמר לו שמואל שהוא פסול לדון אותו מפני הושטת היד. ג. שוחד הורדת נוצה מעליו: עוד מסופר על אמימר שהיה יושב בדין ועף עליו נוצה ובא אדם והוריד את הנוצא מעליו, שאלו אמימר מה מעשיך כאן, השיב שממתין לדין תורה, אמר לו בגלל שהורדת את הנוצא אני פסול לדון אותך. ד. שוחד שכיסה לכלוך לפני הדיין: עוד מספרת הגמרא על מר עוקבא שהיה לפניו רוק שמישהו זרק, ובא אדם וכיסה את הרוק שלא יתגעל, שאל אותו מה הוא עושה כאן, השיבו שבא לדין תורה, אמר לו שהוא נפסל לדון אותו בגלל מעשיו. ה. שוחד הקדמת זמן ללא שום נתינה: עוד מספר הגמרא על ר' ישמעאל בר' יוסי שהיה עובד אצלו אריס בפרדס שלו וכל יום שישו היה מביא סלסלה של פירות לרבי ישמעאל מהפרדס שלו, פעם אחת הקדים והביא את סלסלת הפירות ביום חמישי, שאלו רבי ישמעאל מדוע הקדמת השבוע, השיבו בגלל שיש לו דין תורה ודרך אגב כבר הבאתי את הפירות, אמר לו ר"י אני פסול לדון אותך בגלל שהקדמת אפילו שהפירות שלי מפאת ההנאה של הקדמת הזמן, מה עשה רבי ישמעאל הושיב דיינים אחרים שידונו אותו, והוא האזין מהצד כיצד דנים אותו, והיה אומר לעצמו חבל אבל יכול לטעון כך וכך וכן כל המשך הדיון תמיד עלה בדעתו טענות שיכל האריס לזכות בדין, כאשר ראה כך רבי ישמעאל אמר תיפח נפשם של מקבלי שוחד, ומה אני שלא נטלתי, ואם נטלתי שלי נטלתי כך, מקבלי שוחד על אחת כמה וכמה. ו: שוחד נתינת דבר שבלאו הכי צריך לתתו: עוד מסופר על ר' ישמעאל בר אלישע שפעם הביא לו אדם ראשית הגז בהיותו כהן, שאלו רבי ישמעאל מהיכן אתה, השיבו ממקום רחוק, שאלו ומדוע באת עד לכאן וכי אין אצלכם כהנים, אמר לו היות ורציתי לבוא אליך לדין תורה לכן דרך אגב אני נותן לך, אמר לו שהוא לא רוצה לקבל ובכל זאת פסול לדון אותו, הושיב דיינים אחרים לדון אותו וכל הזמן היה נוטה ליבו שצריך לזכות אותו כי יכול לטעון כך וכך, כיון שראה הדבר אמר תיפח נפשם של מקבלי שוחד, ומה אני שלא נטלתי, ואם נטלתי שלי נטלתי כך, מקבלי שוחד על אחת כמה וכמה. ז. שוחד שמפנה לדיין בשמו: עוד מסופר על רב ענן שפעם הביא לו אדם כלי מלא דגים קטנים, שאלו מה מעשיו כאן, השיבו שהוא צריך להתדיין, אמר לו אני פסול לדון אותך, אמר לו אותו האיש אוקי אל תדון אותי אבל תקבל ממני המתנה שזה כמביא ביכורים כאשר נותן לת"ח, השיבו עכשיו שהסברת את טעמך מוכן לקבל, ותלך לרב נחמן שידון אותך, כיון שהגיע לרב נחמן ראה שהיה לפניו עוד דין תורה של יתומים אך כיון ששמע רב נחמן שנשלח על ידי רב ענן אמר כבוד תורה קודם ולכן קיבל אותו קודם, כיון שראה כך הבעל דין השני נסתמו טענותיו מאחר וראה איזה כבוד עושה לו, וכיון שכך גרם רב ענן נענש שהיה רגיל לבוא אליו אליהו הנביא והיה מלמדו תורה ולאחר מכן הפסיק לבוא אליו, התענה על הדבר עד ששוב נגלה אליו אליהו ואמר לו שבגלל השוחד הזה ששלחו בשמו נענש וכמובן שחזר בתשובה. ממעשיות אלו למדים אנו מהו הגדר של שוחד שכלל אינו מחויב לקבל ממש טובת הנאה וממון רב או תפקיד וכדומא אלא אפילו מילה טובה או גילוי רצון לתת שמראה בזה אהבה כלפיו ואפילו שמביא לו את ממונו רק שהקדים ובכך יש לו קצת יותר נחת כבר דברים אלו משפיעים על כוחות הנפש של האדם ועל שיקול דעתו של השופט והדיין עד שעייני שכלו מתעוררות ואינו מסוגל לראות את האמת, ובזה יובן לזאת התורה כותבת אפילו צדיק שבאמת אינו לוקח עושה עבירה עצם הצעת שוחד כבר פוסלו לדין או מילה טובה כמו מעשיות הנ"ל, ואף יובן היטב שאין כוונת התורה להעניש את העובר על מצות התורה, אלא שהמציאות הזאת כאשר יש שוחד עיניו מתעוררות ואינו מסוגל לראות את האמת, כמו שאמרו חז"ל שעל ידי השוחד הופך אותו לגוף אחד עם הנידון עד שכמו שאינו מסוגל לראות את נגעי עצמו כך לא יכול לראות חובה לנידון.

מעשה עם רבי אברהם יהושע מאפטא שוחד בלי ידיעתו:

מסופר על רבי אברהם יהושע השל מאפטא בעל אברהם ישראל שכשישב על כסא הרבנות בקולבסוב קודם שעבר לאפטא באו אצלו שני סוחרים גדולים לדין תורה שהיה כרוך בו ממון רב, שמע הרב מאפטא את הטענות של שני היריבים בדין וחש מיד שאחד מהם מנסה לעשוק את חברו שלא כדין, כשראה אותו אדם שהרב נוטה לפסוק את הדין לחובתו, עלה במחשבתו לשחד את הרב בסכום הגון, ומתוך שחשש לעשות את מעשהו בגלוי הניח בכיס מעילו של הרב שהיה תלוי על הקיר את דמי השוחד שלו. לא עברו רגעים אחדים והרב חש שהוא נוטה לצידו של נותן השוחד בניגוד לתחושתו בתחילת הדין, התפלא אפוא על השינוי שחל אצלו כלפי שני היריבים בדין, ולאחר שיקול דעת החליט להפסיק את הדיון לשעה קלה. הרב לבש את מעילו ויצא מבית הדין כדי להרהר ביחידות במהלך המשפט המתנהל לפניו, לפתע חש בצרורות השטרות שהיה תחוב בכיס מעילו, ואמר בלבו מה גדול כוחו של השוחד הנה אני לא ידעתי על מתן השוחד עד לרגע זה ובכל זאת השפיעה עלי העובדה שדמי השוחד כבר נמצאו בכיסי והתחלתי רואה יותר ויותר צד זכות לנותן השוחד, והוסיף הרב מאפטא ואמר ימים רבים הייתי תוהה על לשון הכתוב בפרשת משפטים ובפרשת שופטים שהשוחד מסלף דברי צדיקים, הכיצד קורא הכתוב למי שמקבל שוחד בכינוי צדיק? עתה נתבררה לי היטב לשון הכתוב כאן שהרי לפעמים מקבל השוחד הוא בבחינת צדיק כיון שלא ראה בעיניו את דמי השוחד ואף לא ידע על מתן השוחד ובכל זאת גם במקרה זה פועל השוחד לעיוות הדין ולסילוף האמת.

השוחד מסמא עיני חכמים ופקחים:

עוד אפשר לבאר מה שכתוב השוחד יעוור על פי דברי חז"ל במסכת פאה פרק ח משנה ט וכל דיין שלוקח שוחד ומטה את הדין אינו מת מן הזקנה עד שעייניו כהות שנאמר (שמות כג) ושוחד לא תקח כי השוחד יעור פקחים וגוי: וכן מבואר

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

במסכת כתובות דף קה ע"א תנו רבנן [דברים ט"ז] כי השוחד יעור עיני חכמים קל וחומר לטפשי, ויסלף דברי צדיקים קל וחומר לרשעים. מידי טפשים ורשעים בני דינא נינהו? אלא הכי קאמר כי השוחד יעור עיני חכמים אפילו חכם גדול ולוקח שוחד, **אינו נפטר מן העולם בלא סמיות הלב**, ויסלף דברי צדיקים אפילו גמור ולוקח שוחד, **אינו נפטר מן העולם בלא טירוף דעת**.

מעשה עם הרב חיים כפוסי כמסופר בשם הגדולים לחיד"א.

מסופר על הגאון רבי חיים כפוסי רבם של יהודי מצרים שראייתו הלכה ונחלשה עד אשר כבה מאור עיניו והוא התעוור. כשנודע הדבר החלו הבריות לרנן אחריו כי נטל חלילה שוחד המעוור עיני חכמים, בלי להסס כתבו עליו כי זה החכם היה מורה דין במסתרים ובמחשכים לכל הפקידים והמוכסים ולכן הוא הלך חשכים במילים אלו חפצו לרמוז על העיוורון שלקה בו, והרב השיב על טענותיהם גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע, ועל המילים הלך חשכים השיב במילים כי אשב בחושך ה' אור לי, אך תשובתו של הרב לא הניחה את דעתם ולא חדלו מלטעון שהרב נטל שוחד. כשנוכח הרב כי המצב הולך ורע כינס באחת השבתות את בני הקהילה אל בית הכנסת ונשא לפניו דרשה, ובסוף דרשתו אמר רבותי ידעתי שיש מרננים אחרי וה' יודע כי נקי אנכי מעוון זה ועתה אני מחלה את פני ה' אלקי המשפט שאם אמת הדבר ובי העוון יקומטו עצמותי בזה ולא אוכל לרדת מהבמה, ואם חף אנכי מפשע יהי רצון שיפקח עיני ויחזיר לי מאורי לעיני השמש וידעו כולם כי יש ה' שופט צדק ואמת. והנה ברגע בו סיים את דבריו נפקחו עיניו מאור עיניו חזר, הביט הרב על סביבותיו וקרא לכל אחד מהנוכחים בשמו ובתארו, ראה הקהל את הנס שהתרחש והבין עד היכן מגעת קדושתו וצדקתו של רבי חיים, ומאז נקרא רבי חיים בשם בעל הנס ובחתימות ידו היה כתב ה' נסי חיים כפוסי. **וכך כותב מרן החיד"א** רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל בספרו שם הגדולים ח"א מערכת מ' אות ט' ואני הצעיר ראיתי חתימתו כשהיה סגי נהור עוור והיה חותם מאומד וכמעט אין האותיות ניכרות כמי שלא ראה, וראיתי חתימתו אחר כך ה' נסי חיים כפוסי כתיבה מאושרה ועד היום כל הנשבע לשקר על קברו נענש.

שנית החלק האישי והפרטי:

אחר הדברים האלה אשר לימדה אותנו תורתנו הקדושה עד כמה כוחו של השוחד לסנוור ולעוור ולסלף שיקול הדעת של פקחים חכמים וצדיקים שאינו מסוגל לראות את האמת, אם כן הדבר בכל הנוגע לענייני הפרטיים כאשר יש דין ודברים אין האדם רואה את נגעי עצמו ותמיד רואה את עצמו צודק וכמ"ש **שלמה המלך במשלי פרק יב פסוק טו דרך א׳ויל ישר בעיניו ושמע לעצה חכם**: וביאר המצודת דוד משלי פרק יב (טו) ישר בעיניו - כי מחזיק עצמו לחכם: **ובפרק כא (ב) כל דרך א׳יש ישר בעיניו ותכן לבות יקוק**: וביאר במצודת דוד משלי פרק כא (ב) ישר בעיניו - כי אינו רואה חובה לעצמו: **וכתב רבינו יונה לבאר משלי פרק יב (טו) דרך א׳ויל ישר בעיניו. האויל, הוא ההולך אחר תאוותו ומניח דרך החכמה, היה לו לחשוך את עצמו במעשיו, אולי התאוה מטה את לבבו ומעוררת את עיניו, על כן ישפר עליו המעשה וישר בעיניו, על כן היה עליו להתיעץ עם זולתו ולשמוע לעצה, והוא לא כן ידמה, אך דרכו ישר בעיניו, ונשען על דעתו. ושומע לעצה חכם. החכם, אף על פי שהוא ראוי לסמוך על חכמתו, וישענו רבים על עצתו, הוא שומע לעצת אחרים בענייניו, וירא פן יטהו החפץ והרצון במעשיו ויעצם את עיניו, או ירא מן השיבוש, על כן ישמע לעצת אחרים. הנה הראה אותך כמה הפוכה מדת האויל ממדת החכם בענין העצה, כי האויל אף על פי שהיה לו לחשוך את דעתו, דרכו ישר בעיניו, והחכם, אף על פי שישמכו אחרים על חכמתו, ירא מן המשגה והשיבוש. עוד כתב רבינו יונה משלי פרק כא (ב) כל דרך א׳יש ישר בעיניו ותוכן לבות ה'. מדות האדם וטבעו, ישרים בעיניו, ולא יכיר בסלף עניינים ועיוותם, על כן קשה מאד הדבר שיתקן האדם טבעו ומדותיו עכ"ל. **וכתב הפנים יפות** בפרשתנו על כך אמר הנביא **[ישעיהו ה, כא]** הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, וזהו שאמר יעור עיני פקחים שלא יראה האיסור וידמהו להיתר, ואחר זה יסלף שהוא לשון עיקום והיפוך שמהפך את הרע לטוב וטוב לרע עכ"ל: ולזאת אמרו חז"ל **במסכת ברכות דף סא ע"ב** תניא, רבי יוסי הגלילי אומר **צדיקים יצר טוב שופטן**, שנאמר ולבי חלל בקרבי. **רשעים יצר רע שופטן**, שנאמר נאם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו, **בינונים זה זה שופטן**, שנאמר יעמד לימין אביון להושיע משפטי נפשו ע"כ. **והמכוון בזה** יצר הרע שופטן ששוחד הנאות הגוף והאנוכיות שהם הנגיעה העצמית אינו נותן לו לראות ולשפוט את האמת, והעצה שבדבר להינצל כעצת שלמה המלך החכם מכל האדם שחובה על האדם לעשות לו רב ולהתיעץ בכל ענייניו בכדי שיהיה שיקול דעת נכון ולא יטעה ויכשל בדרכו.**

מוסר השכל עד כמה האדם משוחד לחטא מיצרו:

עלה בידנו עד כמה טועים ההולכים לדון בערכאות אשר אינם הולכים בדרכי התורה היות ואת הבסיס להיות שופט ודיין לא קיימים ובלי ארבעת המעלות המבוארות מגלה לנו התורה הקדושה שלא יתכן שיהיה משפט צדק, ענינו רואות עד כמה המשפחה החברה והתקשורת והפוליטיקה משפיעה על הלכי הרוח של השופטים וכל דבריהם נגזרים מהאוירה הייתכן שיהיה צדק ויושר, אם ניקח לדוגמה את חקירת ראש הממשלה ביבי נתניהו כמה מיליונים מושקעים בשביל למצא שוחד של סיגריות והטיות שונות שההוצאות שהמדינה משקיעה עולות עשרת מונים מעצם מהות העניין, ללמדנו שהמנחה את הנוגעים בדבר אינו אלא קנאה ושנאה ואינטרסים וכך הוא מערכת המשפט, למרות שאין ספק שיש הרבה מקרים שאינם מושפעים ונוגעים לכלל ולתקשורת, אך למרות זאת שיקול הדעת נעשה שלא ברוח התורה ולא לפי קרטריוני התורה, ולזאת אין להזדקק לבתי משפט אלא לבתי דין בלבד, זאת ועוד עד כמה הנגיעה העצמית שזה השוחד הגדול ביותר מטעה את האדם בכל ענייניו ולזאת אין עצה ותבונה אלא עשה לך רב והסתלק מהספק כעצת שלמה המלך, ורק בדרך זו ישכון השלום והאהבה בין אדם לחברו ויתקיים העולם וזוכה לדברי הנביא ישעיהו פרק א (כו) **וְאֶשְׁיֵבָה שְׁפִטָּה בְּבָרְאשָׁתָהּ וְיַעֲצִיף בְּבִתְחֶלְהָ אַחֲרֵיהֶן יִקְרָא לָךְ עֵיר הַצֶּדֶק קְרָיָה נְאֻמָּה: (כו) צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה וְשִׁבְיָהּ בְּצִדְקָה: וְבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל אִמּוֹן וְאִמּוֹן.**

החוחם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה מרדכי מלכא